XALQ DEPUTATLARI PASTDARG‘OM TUMANI KENGASHINING

Q A R O R I

2025-yil 8-aprel VII-7-46-7-101-K/25 Pastdarg‘om tumani

Tumanda to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishini tartibga solish tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida

So‘nggi yillarda xalqimizning uzoq yillik qadriyatlari va an’analarini o‘zida aks ettirgan to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazishda shuhratparastlik, o‘zini ko‘z-ko‘z qilish, boshqalarning ijtimoiy ahvolini inobatga olmaslik, isrofgarchilik, xalqimizning urf-odatlari va an’analarini mensimaslik kabi illatlar ko‘zga tashlanmoqda.

Bunday salbiy illatlarga barham berish maqsadida tuman Kengashida, shuningdek, fuqarolar yig‘inlarida to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazilishini tartibga solish masalalari bo‘yicha komissiyalar tuzildi.

Biroq, o‘rganishlar tahlili, shuningdek, aholi bilan bevosita o‘tkazilgan muloqotlar, jamoatchilik vakillaridan kelib tushgan murojaatlar ushbu sohada bir qator jiddiy muammo va kamchiliklar hamon saqlanib qolayotganini ko‘rsatmoqda. Xususan, ayrim fuqarolar dabdabali to‘y marosimlari va ularni o‘tkazishga sarflanadigan katta xarajatlar oqibatida qarzga botmoqda va undan qutulish maqsadida chet elga ishlash uchun chiqib ketmoqda.

Ba’zi fuqarolar to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni dabdaba bilan o‘tkazishni qo‘shnilar, qarindoshlar tomonidan bo‘ladigan tanqidlardan, qoralashdan, umuman olganda, ijtimoiy tazyiqdan xalos bo‘lish vositasi sifatida tushunmoqda. Vaholanki, bunday tadbirlar yaqin qarindoshlar o‘rtasida qarzdorlikning vujudga kelishiga va oqibatda keskin ziddiyatlarga olib kelmoqda.

Aksariyat aholi, ayniqsa, xotin-qizlarning ongida to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarda qiz tomonning sarf-xarajatlari qanchalik yuqori bo‘lsa, qaynona-kelin munosabatlari shunchalik yaxshi bo‘ladi, degan noto‘g‘ri tasavvur tobora mustahkamlanib bormoqda.

“Charlar”, “Aqiqa marosimi”, “Muchal to‘yi”, “Qiz majlis”, “Kuyov chaqiriq”, hayitda “Kelin ko‘rish” kabi marosimlar aholi tomonidan ortiqcha deb baholanmoqda. Biroq, bunday marosimni tashkil etayotgan shaxslarda tadbirlarni obro‘liroq joyda o‘tkazishga, o‘zining yutuqlarini ko‘z-ko‘z qilishga, moddiy mavqeyi bilan maqtanishga intilish kuchaymoqda.

Aksariyat to‘yxona egalari ixcham va kamxarj o‘tkazish niyatida bo‘lgan fuqarolardan to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazishda belgilangan qoidalarga zid ravishda to‘y xarajatlarini ikki-uch baravar miqdorda asossiz undirib olmoqda.

To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarda san’atkorlar haddan ziyod baland narxlarda xizmat ko‘rsatmoqda, o‘z tomosha xizmatlarini ko‘rsatish davomida milliy mentalitetimiz, qadriyatlarimiz va urf-odatlarimizga mos kelmaydigan, “ommaviy madaniyat” illatlarini targ‘ib etadigan hamda yoshlar tarbiyasiga salbiy ta’sir ko‘rsatadigan xatti-harakatlar namoyish etilmoqda.

Yuqoridagi salbiy holatlarning tobora avj olishi ming-minglab oilalarning nafaqat ijtimoiy ahvoliga, balki, butun hayotiga, qolaversa, jamiyatimizda qaror topgan ma’naviy muhitga salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda.

Mazkur holatlarga chek qo‘yish, oilalarda ijtimoiy-ma’naviy muhitni barqarorlashtirish, jamiyatda ijtimoiy adolatni ta’minlash, aholi, ayniqsa, yoshlarda tejamkorlik madaniyatini shakllantirish maqsadida to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni qat’iy tartibga solishni davrning o‘zi taqozo etmoqda.

To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazishni tartibga solish bo‘yicha keng jamoatchilik, xalq deputatlari tuman Kengashi deputatlari, shuningdek, fuqarolar yig‘inlarining to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishini tartibga solish masalalari bo‘yicha komissiyalari tomonidan bildirilgan takliflarni inobatga olgan holda xalq deputatlari Pastdarg‘om tuman Kengashining sessiyasi

QAROR QILADI:

1. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi kengashining va O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati kengashining 2019-yil 14-sentyabrdagi “To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishini tartibga solish tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi 2736-III/KQ-592-III sonliqo‘shma qarori rahbarlik va ijro uchun qabul qilinsin.

2. To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazishni tartibga solish to‘g‘risidagi Nizom 1-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

3. To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishini muvofiqlashtirish bo‘yicha tuman komissiyasi tuzilsin, uning tarkibi 2-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

4. To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham va tartibli o‘tkazishni ta’minlash bo‘yicha tumandagi barcha mahalla fuqarolar yig‘inlarida ishchi guruhlar tuzilsin, uning namunaviy tarkibi 3-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

5. Tuman Madaniyat bo‘limi (N.Saparova):

to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni milliy qadriyatlarga mos tarzda ixcham va kamxarj o‘tkazishga erishish uchun san’atkorlar tomonidan xizmatlar ko‘rsatilishini tartibga solish choralarini ko‘rsin;

to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarda san’atkorlar tomonidan xizmat ko‘rsatilishida tegishli litsenziya talablariga rioya etilishini ta’minlasin.

6. Tuman Ichki ishlar bo‘limi(Z.Mamadoliyev) to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishida jamoat tartibi va yo‘l harakati xavfsizligini ta’minlash hamda fuqarolar xavfsizligiga jiddiy xavf solishi mumkin bo‘lgan ko‘ngilsiz holatlarning oldini olish choralarini doimiy ravishda ko‘rib borsin.

7. Tuman Din ishlari bo‘yicha qo‘mitaning tuman bo‘yicha bosh mutaxassisi tuman bosh imom xatibi (O.Nazarov) bilan birgalikda to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar davomida muqaddas dinimiz talablariga zid bo‘lgan turli odat va rasm-rusumlar o‘tkazilishining oldini olish bo‘yicha qo‘shimcha choralarni ko‘rsin, bu borada diniy tashkilotlarning vakolatli vakillari mas’uliyatini yanada kuchaytirsin.

8. “Past Darg‘om haqiqati” gazetasi (B.Shukurov) va boshqa ommaviy axborot vositalariga to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazish tartibiga rioya etilishi holati, urf-odatlarimiz va an’analarimizning haqiqiy mohiyati hamda ahamiyatini keng xalq ommasiga muntazam yetkazib borish tavsiya etilsin.

9. To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishini muvofiqlashtirish bo‘yicha tuman komissiyasi(V.Jurakulov)

- to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishining doimiy monitoringini amalga oshirib borsin va uning natijalariga ko‘ra tegishli takliflarni tuman hokimligiga kiritib borish;

- amalga oshirilgan ishlar ijrosi yuzasidan har chorak yakuni bo‘yicha tuman hokimligiga axborot kiritib borish vazifalari topshirilsin.

10. Xalq deputatlari tuman Kengashining 2018-yil 24-avgustdagi “Tuman Kengashida to‘y-hashamlar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar, marhumlarning xotirasiga bag‘ishlangan tadbirlar o‘tkazilishini tartibga solish masalalari bo‘yicha komissiyalar tuzish to‘g‘risida”gi 108-45-sonli qarori o‘z kuchini yo‘qotgan deb hisoblansin.

11. Mazkur qaror 2025-yil 23-aprel kunidan kuchga kiradi.

12. Mazkur qarorning ijrosini nazorat qilish xalq deputatlari tuman Kengashining ijtimoiy soha, yoshlar siyosati, madaniyat va sport masalalari bo‘yicha doimiy komissiyasi (D.Tuychiyeva) va tuman hokimining yoshlar siyosati, ijtimoiy rivojlantirish, ma’naviy-ma’rifiy ishlar bo‘yicha o‘rinbosari zimmasiga yuklatilsin.

Sessiya raisi

XOLMURATOVA
FLORA
UBAYDULLAYEVNA

Xalq deputatlari Pastdarg‘om tumani
Kengashining
2025-yil 8-apreldagi
VII-7-46-7-101-K/25 -son qaroriga
1-ilova

To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazishni tartibga solish to‘g‘risidagi
NIZOM

1-bob. Umumiy qoidalar

1. Ushbu nizom to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazish bilan bog‘liq munosabatlarni tartibga soladi hamda xalqimizning milliy urf-odatlari, ma’naviyati, madaniyati, an’analari va qadriyatlarini hurmat qilishga, jamoat tartibini saqlashga, fuqarolarning huquqlarini himoya qilishga, oilaviy tadbirlarni o‘tkazishda shuhratparastlik, dabdaba va isrofgarchilikning oldini olishga qaratilgan.

Mazkur nizom tuman miqyosida o‘tkaziladigan rasmiy marosimlar, davlat va jamiyat oldidagi buyuk xizmatlariga ega shaxslarni xotirlash va yubiley munosabatlari bilan bo‘lib o‘tadigan, shuningdek, davlat idoralari, korxona va muassasalarning tashkil etilgan kuni bilan bog‘liq tadbirlarga nisbatan tatbiq etilmaydi.

2. To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishini tartibga solishda ijtimoiy adolat va qonuniylik, milliy urf-odat va qadriyatlarga sodiqlik, boshqa din va millat vakillarining urf-odatlarini hurmat qilish hamda jamoatchilik fikrini inobatga olish tamoyillariga rioya etiladi.

2-bob. To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazish tartibiga qo‘yiladigan umumiy talablar

3. To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar faqat bir kun (dafn etish marosimi bundan mustasno) soat 06:00 va 23:00 oralig‘ida o‘tkaziladi.

Soat 23:00 dan keyin to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni davom ettirishga yo‘l qo‘yilmaydi.

To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarda 250 nafargacha, mazkur tadbirlar munosabati bilan osh berish marosimida 300 nafargacha kishi qatnashadi.

Dafn etish va motam marosimlari ko‘pi bilan uch kun mobaynida cheklanmagan miqdordagi fuqarolar ishtirokida o‘tkazilishi mumkin, osh berish marosimi bundan mustasno.

4. To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazishda:

to‘y o‘tkazuvchi shaxslar to‘ydan kamida bir hafta oldin yashash joyidagi mahalla fuqarolar yig‘ini organlarini xabardor qilishi;

nikohni davlat roʻyxatidan oʻtkazish, kelin-kuyovning toʻyxonaga kelishi va ketishi bilan bogʻliq oilaviy tadbirlarda 3 tadan koʻp boʻlgan yengil avtomashinadan yoki jamoat xavfsizligiga tahdid soluvchi boshqa transport vositalaridan foydalanmaslik;

toʻylar, oilaviy tantanalar, ma'raka va marosimlarda pulli avtotransport xizmati litsenziyaga ega boʻlmagan tashuvchilar tomonidan koʻrsatilishiga yoʻl qoʻymaslik, toʻy egalarining shaxsiy avtomashinalaridan hamda homiylar yordamida jalb etilgan avtotransport vositalaridan foydalanilgan hollar bundan mustasno;

shuhratparastlik, dabdababozlik va isrofgarchilikka yoʻl qoʻymaslik;

mahallalardagi ijtimoiy-ma'naviy muhit barqarorligiga putur yetkazmaslik, jamiyatda shakllangan odob-axloq qoidalariga qat'iy amal qilish talab etiladi.

5. Toʻylar, oilaviy tantanalar, ma'raka va marosimlarda diniy mavzuda ma'ruza koʻzda tutilgan boʻlsa, ushbu ma'ruza diniy tashkilotining vakolatli vakili tomonidan oʻqiladi.

6. Toʻylar, oilaviy tantanalar, ma'raka va marosimlarda litsenziyalanadigan faoliyat turidan foydalanilgan taqdirda, litsenziyali xizmat koʻrsatadigan jismoniy va yuridik shaxslar toʻyxona, kafe, restoran ma'muriyatiga va ushbu xizmatdan foydalanuvchilarga bu kabi xizmatlarni koʻrsatishga ruxsat beruvchi litsenziyaning nusxasini taqdim etadi.

7. Milliy an'analarga yot, odob-axloq qoidalariga zid boʻlgan turli shoularni, ortiqcha vaqt va xarajat talab qiladigan toʻylar, oilaviy tantanalardan oldingi, tadbir davomidagi va undan keyingi qoʻshimcha rasm-rusumlarni (“kelin navkari”, “chorlar”, “ota koʻrdi”, “sep yoydi”, “quda chaqirdi”, “kuyov chaqirdi”, “kelin chaqirdi”, “togʻora yuborish” va hokazolarni) oʻtkazishga yoʻl qoʻyilmaydi.

Dafn etish va motam marosimlari bilan bogʻliq ortiqcha tadbirlarni (“yetti”, “payshanbalik”, “yigirma”, “qirq”, “yil oshi”, “pul tarqatish”, “mato ulashish” va hokazolarni) oʻtkazishga yoʻl qoʻyilmaydi.

8. Toʻyxona, kafe va restoranlarda toʻylar, oilaviy tantanalar, ma'raka va marosimlarni oʻtkazishda:

toʻylar, oilaviy tantanalar, ma'raka va marosimlar ishtirokchilari soniga, ularni oʻtkazish vaqtiga qat'iy rioya etish;

atrofda yashovchi aholining tinchligi va osoyishtaligini hamda maishiy shovqinga qarshi kurash boʻyicha qonun hujjatlarida belgilangan talablarni buzmaslik;

oziq-ovqat mahsulotlari sifat sertifikati talablari darajasida boʻlishi hamda sanitariya-gigiena qoidalariga rioya etish lozim.

9. Toʻyxona, kafe va restoranlarda 50 nafar va undan ortiq shaxslar ishtirokida toʻylar, oilaviy tantanalar, ma'raka va marosimlar oʻtkazish uchun tadbir oʻtkazuvchi shaxs hamda toʻyxona, kafe va restoran rahbari oʻrtasida shartnoma tuziladi. Shartnomada tomonlarning huquq va majburiyatlari, ish va xizmat turi, toʻlov, xarajatlar miqdori, tadbir ishtirokchilari soni, muddati hamda amaldagi qonun hujjatlarida belgilangan boshqa talablar koʻrsatiladi.

Toʻylar, oilaviy tantanalar, ma'raka va marosimlarda san'atkorlar (xonanda, sozanda, raqqosa, boshlovchi, soʻz ustasi, fotograf va boshqalar) qonun hujjatlariga muvofiq shartnoma asosida xizmat koʻrsatadi.

Qonun hujjatlarida to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarda ikki nafardan ortiq xonandaning (guruhning) xizmat ko‘rsatganligi uchun bir necha baravarga oshirilgan miqdorda soliqqa tortish tartibi belgilanishi mumkin.

10. To‘yxona, kafe va restoranlar ma’muriyati to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilayotganda xavfsizlik choralarini ta’minlashi shart.

11. Ushbu nizomning 3, 4-bandlarida, 8-bandining uchinchi va to‘rtinchi xatboshilarida, 9-bandining ikkinchi, uchinchi xatboshilarida, 10-bandida nazarda tutilgan qoidalar xonadonlarda (guzarlarda) tashkil etiladigan to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarga ham tatbiq etiladi.

3-bob. To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazishda jamoatchilik va davlat nazorati

12. To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni muvofiqlashtirish bo‘yicha tuman komissiyasi, O‘zbekiston Mahallalar uyushmasi tuman bo‘limi, tuman “Nuroniy” jamg‘armasi, Respublika Ma’naviyat va ma’rifat markazi tuman bo‘linmasi, tuman Oila va xotin-qizlar bo‘limi va uning qoshidagi Oqila ayollar guruhi, tuman bosh imom xatibi, yoshlar agentligining tuman bo‘limi o‘z vakolatlari doirasida to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishi ustidan jamoatchilik nazorati tashkil etilishini ta’minlaydi.

13. To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni muvofiqlashtirish bo‘yicha tuman komissiyasi:

to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishi ustidan jamoatchilik nazorati o‘tkazilishini tashkil etadi, shuningdek, bu borada monitoringni amalga oshiradi;

keng jamoatchilik fikrini o‘rgangan holda to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazishga oid takliflarni ishlab chiqadi;

to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham, isrofgarchiliksiz va belgilangan talablar asosida o‘tkazish bo‘yicha aholi o‘rtasida targ‘ibot ishlarini olib boradi hamda o‘rnatilgan tartibga rioya etmagan fuqarolarni mahalla fuqarolar yig‘iniga taklif qilgan holda jamoatchilik o‘rtasida muhokama qiladi.

14. Mahalla fuqarolar yig‘ini, “Nuroniy” jamg‘armasi bo‘limlari:

to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazish bilan bog‘liq milliy va diniy qadriyatlarga, axloq qoidalariga zid bo‘lgan marosimlar, nomaqbul odatlar va ularning salbiy oqibatlari to‘g‘risida tushuntirish ishlarini olib borishi va tegishli tavsiyalar berishi;

to‘y egalari tomonidan sodir etiladigan milliy urf-odat va an’analarni mensimaslik, shuhratparastlik, isrofgarchilik kabi xatti-harakatlar ustidan jamoatchilik nazoratini o‘rnatishi, tegishli talablarga rioya etilmagan holatlarni jamoatchilik muhokamasiga olib chiqishi;

to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham, keng aholi manfaatlarini, milliy qadriyat va an’analarni hisobga olgan holda, ijtimoiy tabaqalanishga yo‘l qo‘ymasdan o‘tkazish bo‘yicha jamoaviy suhbatlar tashkil etishi;

hududda o‘tkazilishi rejalashtirilgan har bir oilaviy tadbirdan xabardor bo‘lishi, uning o‘tkaziladigan joyi, ishtirokchilar soni bo‘yicha ma’lumotga ega bo‘lishi;

to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlardan oldin va keyin o‘tkaziladigan ortiqcha rasm-rusum va marosimlarning oldini olish choralarini ko‘rishi lozim.

15. Respublika Ma’naviyat va ma’rifat markazi tuman bo‘linmasi:

to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarda milliy qadriyatlarimizga yot bo‘lgan “ommaviy madaniyat” unsurlari namoyon bo‘lishining oldini olish maqsadida muntazam ma’naviy-ma’rifiy targ‘ibot ishlarini olib borishi;

ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlar orqali namunali to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar haqida jamoatchilik fikrini shakllantirishi, ijtimoiy roliklar yaratishi, targ‘ibot materiallarini tayyorlashi;

mahalliy hokimliklar bilan hamkorlikda FHDYo idoralarida nikohdan o‘tayotgan kelin-kuyovlarga oila ma’naviyati, axloqi va ajdodlarimizning mustahkam oila haqidagi o‘gitlari bayon qilingan ma’lumotlar va boshqa materiallar berib borish amaliyotini yo‘lga qo‘yishi lozim.

16. Tuman Oila va xotin-qizlar bo‘limi va uning qoshidagi oqila ayollar guruhi:

to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazishni rejalashtirgan oila vakillari bilan, ayniqsa, nikohning ilk davrlarida er-xotin va ularning ota-onalari o‘rtasidagi munosabatlarni mustahkamlash borasida suhbatlar tashkil etishi;

xotin-qizlarga to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni kamxarj qilib o‘tkazishni, ularda ortiqcha isrofgarchilikka berilish oila iqtisodiga va yosh oilaning mustahkamligiga salbiy ta’sir ko‘rsatishini hayotiy misollar orqali keng tushuntirishi;

“Ota-onalar universiteti” mashg‘ulotlarida sarpo, buyum yig‘ishga ruju qo‘yish, oila byudjetini noto‘g‘ri rejalashtirish va boshqa nosog‘lom orzu-havaslarning salbiy oqibatlarini tushuntirishi lozim.

17. Yoshlar agentligining tuman bo‘limi (Buranov):

turmush qurish arafasida turgan yoshlar bilan ijtimoiy-psixologik suhbatlar uyushtirishi, ularni oilaviy hayotga tayyorlashi, to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham va isrofgarchiliksiz o‘tkazish bo‘yicha targ‘ibot ishlarini olib borishi;

yoshlar o‘rtasida urf bo‘layotgan “ommaviy madaniyat”, “sevgi tarixi”, qimmatbaho mashinalar korteji va boshqalarning salbiy oqibatlarini ko‘rsatib beradigan ijtimoiy roliklar tayyorlash hamda targ‘ib qilish tadbirlarini amalga oshirishi lozim.

18. Tuman FHDYo organlari:

nikohdan o‘tish maqsadida ariza bergan shaxslar hamda ularning ota-onalari bilan yashash joylarida, mahallada suhbatlar uyushtirishi, ularga nikohdan o‘tish tartib-taomillari, to‘y marosimlarini kamxarj va ixcham o‘tkazish bo‘yicha tushuntirish berishi;

mahalliy davlat hokimiyati va boshqa tashkilotlar bilan birgalikda din ulamolari, tibbiyot xodimlari, psixologlar ishtirokida “Yosh kelin-kuyovlar klubi”, “Oila maktabi”, “Qudalar suhbati” kabi kurslar tashkil qilishi;

nikohdan o‘tish haqidagi arizani ro‘yxatdan o‘tkazgandan so‘ng uch ish kunida nikohlanuvchi shaxslar yashayotgan mahalla fuqarolar yig‘inini bu haqda xabardor qilishi lozim.

19. Ichki ishlar organlari profilaktika inspektori, mahalla fuqarolar yig‘ni bilan birgalikda fuqarolar o‘rtasida to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham va kamxarj o‘tkazishga, jamiyatda qabul qilingan xulq-atvor normalari va qoidalarini aholi ongiga singdirishga, to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarning shuhratparastlik va dabdaba bilan o‘tkazilishining oldini olishga qaratilgan aniq va maqsadli profilaktik tadbirlarni tashkil etishi, shuningdek bunday tadbirlar davomida jamoat tartibini ta’minlashi lozim.

To‘yxona, kafe va restoranlar ma’muriyati rejalashtirilayotgan to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar haqida ushbu tadbirlar o‘tkazilishidan kamida ikki kun oldin tegishli hududdagi ichki ishlar organiga yozma ravishda xabar berishi lozim.

20. Xalq deputatlari tuman Kengashi to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazishga oid qonun hujjatlari ijro etilishi ustidan doimiy deputatlik nazoratini amalga oshiradi.

Deputatlik nazorati natijalari bo‘yicha mahalliy urf-odatlar, milliy an’analardan kelib chiqib, xalq deputatlari tuman Kengashi tomonidan ushbu nizom doirasida tegishli hududdagi to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazish bilan bog‘liq boshqa qo‘shimcha talablar hamda tavsiyalar belgilanishi mumkin.

Xalq deputatlari Pastdarg‘om tumani
Kengashining
2025-yil 8-apreldagi
VII-7-46-7-101-K/25 -son qaroriga
2-ilova

To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni muvofiqlashtirish bo‘yicha tuman komissiyasi

TARKIBI

1.	V.Jurakulov	—	Respublika Ma’naviyat va ma’rifat markazi tuman bo‘linmasi rahbari, tuman komissiyasi raisi
2.	N.Aliyev	—	“Nuroniy” jamg‘armasi tuman bo‘limi boshlig‘i, tuman komissiyasi raisi o‘rinbosari
3.	N.Qorayeva	—	Tuman Oila va xotin-qizlar bo‘limi boshlig‘i, tuman komissiyasi raisi o‘rinbosari
4.	*Lavozimiga ko‘ra*	—	tuman hokimining yoshlar siyosati, ijtimoiy rivojlantirish, ma’naviy-ma’rifiy ishlar bo‘yicha o‘rinbosari
5.	Z.Safarov	—	Pastdarg‘om tuman Adliya bo‘limi boshlig‘i, tuman komissiyasi a’zosi
6.	I.Norbekov	—	Tuman hokimligi axborot-xizmati rahbari, komissiya a’zosi
7.	Yu.Xolbekova	—	1-son FHDYo tuman bo‘limi rahbari, komissiya a’zosi
8.	N.Gulmurodova	—	2-son FHDYo tuman bo‘limi rahbari, komissiya a’zosi
9.	Sh. Buranov	—	Yoshlar ishlari tuman bo‘limi boshlig‘i, komissiya a’zosi
10.	N.Saparova	—	Tuman Madaniyat bo‘limi boshlig‘i, komissiya a’zosi
11.	I.Xusenov	—	Tuman Tibbiyot birlashmasi bosh vrachi, komissiya a’zosi
12.	*Lavozimiga ko‘ra*	—	Tuman Davlat soliq inspeksiyasi boshlig‘ining birinchi o‘rinbosari, komissiya a’zosi
13.	I.Toshpo‘latov	—	Yo‘l harakati xavfsizligi tuman bo‘limi boshlig‘i, komissiya a’zosi
14.	*Lavozimiga ko‘ra*	—	Din ishlari bo‘yicha qo‘mitaning tuman bo‘yicha bosh mutaxassisi, komissiya a’zosi
15.	S.Raxmonov	—	Tuman Ichki ishlar bo‘limi boshlig‘ining o‘rinbosari, komissiya a’zosi
16.	O.Nazarov	—	Tuman bosh imom xatibi, komissiya a’zosi
17.	B.Shukurov	—	“Past Darg‘om haqiqati” gazetasi bosh muharriri, komissiya a’zosi
18.	B.Qulmamatov	—	O‘zbekiston Mahallalar uyushmasi tuman bo‘limi boshlig‘i, komissiya a’zosi
19.	F.Xolmurotova	—	Xalq deputatlari tuman Kengashi kotibiyat mudiri, komissiya a’zosi

Izoh: komissiya a’zolari boshqa ishga o‘tgan taqdirda, uning tarkibiga ushbu lavozimlarga yangidan tayinlangan shaxslar kiritiladi.

Xalq deputatlari Pastdarg‘om tumani
Kengashining
2025-yil 8-apreldagi
VII-7-46-7-101-K/25 -son qaroriga
3-ilova

To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni mahallalarda muvofiqlashtirish bo‘yicha ishchi guruhlar

TARKIBI

1. Lavozimiga ko‘ra — Mahalla fuqarolar yig‘ini raisi
2. Lavozimiga ko‘ra — Mahallada keksalar maslahati guruhi rahbari
3. Lavozimiga ko‘ra — Mahalla xotin-qizlar faoli
4. Lavozimiga ko‘ra __ Mahalla imom xatibi
5. Lavozimiga ko‘ra — Xalq deputatlari Pastdarg‘om tuman Kengashi deputati
6. Lavozimiga ko‘ra — Kambag‘allikni qisqartirish, aholi bandligini ta’minlash va tadbirkorlikni rivojlantirish bo‘yicha hokim yordamchisi
7. Lavozimiga ko‘ra — Tuman Ichki ishlar bo‘limi profilaktikasi inspektori
8. Lavozimiga ko‘ra — Mahallada yoshlar yetakchisi

Xalq deputatlari Pastdarg‘om tumani Kengashining
2025-yil 8-apreldagi
VII-7-46-7-101-K/25 -son qaroriga
4-ilova

To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham va tartibli o‘tkazishni ta’minlash bo‘yicha

CHORA-TADBIRLAR DASTURI

T/r	Tadbir nomi	Amalga oshirish mexanizmi	Ijro muddati	Mas’ullar
To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishi ustidan deputatlar va jamoatchilik nazoratini olib borish				
1.	To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishini tartibga solish to‘g‘risidagi nizom talablari ustidan deputatlik va jamoatchilik nazoratini kuchaytirish.	1.Nizom talablari buzilishi holatlarini tuman Kengashi sessiyasilariga kiritish va uning muhokamasini tashkil qilib borish. 2. Mahalla fuqarolar yig‘ini, nodavlat notijorat tashkilotlari, ommaviy axborot vositalari ishtirokida jamoatchilik nazoratini olib borish.	Har chorak yakuni bo‘yicha	Tuman Kengashi, tuman Oila va xotin-qizlar bo‘limi, Yoshlar agentligining tuman bo‘limi, “Nuroniy” jamg‘armasi, Mahalla fuqarolar yig‘inlari
2.	To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishida jamoat tartibi va yo‘l harakati xavfsizligini ta’minlash hamda fuqarolar xavfsizligiga jiddiy xavf solishi mumkin bo‘lgan ko‘ngilsiz holatlarning oldini olish.	Yo‘l harakati xavfsizligini ta’minlash bo‘yicha doimiy reydlarni tashkil etish va nizom talablarining ijrosini ta’minlash.	Doimiy ravishda	Tuman Ichki ishlar bo‘limi
3.	Joylarda to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishining doimiy monitoringini amalga oshirish.	Doimiy monitoringni olib borish.	Alohida chora-tadbirlar rejasiga muvofiq	To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishini muvofiqlashtirish bo‘yicha tuman komissiyasi
4.	Tumanda bitta mahallani to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni tashkil etish bo‘yicha namuna qilib ko‘rsatish.	Tumanda bitta mahallani namuna qilib ko‘rsatish.	2025-yil may — sentabr	Tuman hokimligi

5.	To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham hamda tartibli o‘tkazish bo‘yicha aholi keng qatlamlari o‘rtasida sotsiologik so‘rov o‘tkazish, uning natijalarini ommaviy axborot vositalarida yoritish.	Tumanning barcha hududlarida maxsus ishlab chiqilgan savolnomalar asosida sotsiologik so‘rov o‘tkazish.	2025-yil davomida	Yoshlar agentligining tuman bo‘limi, Respublika Ma’naviyat va ma’rifat markazi tuman bo‘linmasi
To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham va kamxarj o‘tkazish bo‘yicha targ‘ibot-tashviqot tadbirlarini olib borish				
6.	O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi Kengashining va Senat Kengashining qo‘shma qarori mazmun-mohiyatini targ‘ib qilish.	Xalq deputatlari tuman Kengashi, tuman xotin-qizlar bo‘limi, “Nuroniy” jamg‘armasi, respublika Ma’naviyat va ma’rifat markazi tuman bo‘linmasi.	2025-yil aprel — iyun oylari	Xalq deputatlari tuman Kengashi, tuman xotin-qizlar bo‘limi, “Nuroniy” jamg‘armasi, Yoshlar agentligining tuman bo‘limi, respublika Ma’naviyat va ma’rifat markazi tuman bo‘linmasi, Mahalla fuqarolar yig‘inlari.
7.	Mahalla fuqarolar yig‘ini va uning huzuridagi to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazilishni tartibga solish bo‘yicha komissiyalar hamda jamoatchilik bilan birgalikda namunali to‘ylar o‘tkazilishini tashkil etish.	Xonadon egasi tomonidan rejalashtirilayotgan to‘y ro‘yxatini tuzish, ushbu xonadonda tadbirning namunali o‘tkazilishiga ko‘maklashish.	Ro‘yxat asosida	O‘zbekiston Mahallalar uyushmasi tuman bo‘limi
8.	To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlar o‘tkazish bilan bog‘liq milliy va diniy qadriyatlarga, axloq qoidalariga zid bo‘lgan marosimlar, nomaqbul odatlar va ularning salbiy oqibatlari to‘g‘risida targ‘ibot ishlarini olib borish.	Joylarda keng jamoatchilik ishtirokida uchrashuvlar va davra suhbatlarini tashkil etish.	Doimiy ravishda	Xalq deputatlari tuman Kengashi, tuman xotin-qizlar bo‘limi, “Nuroniy” jamg‘armasi, tuman bosh imom xatibi Yoshlar agentligining tuman bo‘limi, respublika Ma’naviyat va ma’rifat markazi tuman bo‘linmasi, Mahalla fuqarolar yig‘inlari.

9.	To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarning ma’naviy va ma’rifiy asoslarini mustahkamlash borasida uchrashuvlar, davra suhbatlari va boshqa targ‘ibot tadbirlarini tashkil qilish. Bunda: milliy qadriyatlarimizga yot bo‘lgan “ommaviy madaniyat”ning salbiy ko‘rinishlarining oldini olish; nikohdan o‘tayotgan kelin-kuyovlarga oila ma’naviyati, axloqi va ajdodlarimizning mustahkam oila haqidagi o‘gitlaridan iborat tavsiyalar berib borish amaliyotini yo‘lga qo‘yish masalalariga alohida e’tibor qaratish.	Targ‘ibot tadbirlarini tashkil etish.	Alohida chora-tadbirlar rejasiga muvofiq	Respublika Ma’naviyat va ma’rifat markazi tuman bo‘linmasi
10.	Xotin-qizlar o‘rtasida to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham va tartibli o‘tkazish bo‘yicha jamoatchilik muhokamalari hamda maslahatlashuvlar o‘tkazish, davra suhbatlari, uchrashuvlar tashkil qilish. Bunda: to‘y-hashamlar o‘tkazishni rejalashtirgan xotin-qizlar bilan doimiy suhbatlar o‘tkazib borish; xotin-qizlarga to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazishda ortiqcha isrofgarchilikka berilish oila iqtisodiga va yosh oilaning mustahkamligiga salbiy ta’sir ko‘rsatishini hayotiy misollar orqali keng tushuntirish; “Ota-onalar universiteti” mashg‘ulotlarida sarpo, buyum yig‘ishga ruju qo‘yish, oila budjetini noto‘g‘ri rejalashtirish va boshqa nosog‘lom orzu-havaslarning salbiy oqibatlarini tushuntirish masalalariga alohida e’tibor qaratish.	Jamoatchilik muhokamalari, maslahatlashuvlar, davra suhbatlari va uchrashuvlar tashkil qilish.	Alohida chora-tadbirlar rejasiga muvofiq	Tuman Oila va xotin-qizlar bo‘limi
11.	To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazish bo‘yicha muqaddas dinimizda ko‘zda tutilgan amallar va qoidalarni tushuntirishga qaratilgan tadbirlar o‘tkazish. To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazishda imom-xatiblar e’tiborini:	Targ‘ibot tadbirlarini tashkil etish.	Alohida chora-tadbirlar rejasiga muvofiq	Tuman bosh imom xatibi

	FHDYo organlari tomonidan kelin-kuyovlarga nikoh guvohnomasi berilgandan so‘ng shar’iy nikoh o‘qishga; mahallalardagi diniy-ma’rifiy uchrashuvlar, an’anaviy suhbatlar va juma namozlarida to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarda isrofgarchilikka yo‘l qo‘ymaslik, to‘ylarga sarpo va buyum yig‘ishga ruju qo‘ymaslik, ularni o‘tkazishda belgilangan talablarga amal qilishga; turli xil bid’at va xurofotlarning jamiyat hayotiga kirib kelishi oldini olish bo‘yicha nasihatlar berib borish zarurligi to‘g‘risidagi masalalarga qaratish.			
12.	Yoshlar o‘rtasida oilaning muqaddasligi, to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarning ixcham va tartibli o‘tkazilishi to‘g‘risida turli uchrashuvlar, tadbirlar, davra suhbatlari, maxsus o‘quv mashg‘ulotlari, ochiq darslar tashkil qilish. Bunda: turmush qurish arafasida turgan yoshlar bilan ijtimoiy-psixologik suhbatlar uyushtirish, ularni oilaviy hayotga tayyorlash, to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham va isrofgarchiliksiz o‘tkazish bo‘yicha targ‘ibot ishlarini olib borish; yoshlar o‘rtasida urf bo‘layotgan “ommaviy madaniyat” (“Love story”, qimmatbaho mashinalar korteji va boshqalar)ning salbiy oqibatlarini ko‘rsatib beradigan targ‘ibot tadbirlariga alohida e’tibor qaratish.	Uchrashuvlar, davra suhbatlari, maxsus o‘quv mashg‘ulotlari, ochiq darslar va boshqa turli tadbirlarni tashkil qilish.	Alohida chora-tadbirlar rejasiga muvofiq	Yoshlar agentligining tuman bo‘limi, Maktabgacha va maktab ta’limi bo‘limi
13.	To‘yxona egalari tomonidan to‘y xarajatlarining asossiz ikki-uch baravar miqdorda oshirilishining oldini olish.	To‘yxona egalari orasida uchrashuvlar va tushuntirish ishlarini olib borish.	Doimiy ravishda	Savdo-sanoat palatasi tuman bo‘limi, tuman davlat soliq inspeksiyasi
14.	To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni namunali tashkil etish bo‘yicha mahalla fuqarolar yig‘inlar raislari va ichki ishlar organlari profilaktika inspektorlari reytingini yuritish.	Mahalla fuqarolar yig‘inlar raislari va ichki ishlar organlari profilaktika inspektorlari reytingi mezonlarini ishlab chiqish.	2025-yil 1-mayga qadar	Tuman Ichki ishlar bo‘limi, O‘zbekiston Mahallalar uyushmasi tuman bo‘limi

To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham va tartibli o‘tkazishni ommaviy axborot vositalarida yoritib borish				
15.	To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham va kamxarj o‘tkazish bo‘yicha ommaviy axborot vositalarida keng jamoatchilik muhokamasini tashkil etish.	To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni ixcham va kamxarj o‘tkazish masalalari muhokamasini tashkil etishga doir media-reja ishlab chiqish.	2025-yil aprel	“Past Darg‘om haqiqati” gazetasi bosh muharriri va tuman hokimligi axborot-xizmati
16.	To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazishga ortiqcha sarf-xarajatlar qilinayotgani, buning oilalar iqtisodiy ahvoliga salbiy ta’sir ko‘rsatayotgani haqida maqolalar, suhbatlar va intervyular tayyorlash.	Xalq deputatlari tuman Kengashi deputatlari ishtirokida suhbatlar va intervyular tashkil etish.	2025-yil aprel — iyun	“Past Darg‘om haqiqati” gazetasi bosh muharriri, tuman hokimligi axborot-xizmati va Xalq deputatlari tuman Kengashi deputatlari
17.	Namunali to‘ylarni tashkil etish istagini bildirgan va bunday to‘ylarni tashkil etgan shaxslarning ijobiy qiyofasini shakllantirish.	To‘ylarni namunali tashkil etgan shaxslarni aniqlash va turli janrlarda materiallar tayyorlash.	2025-yil aprel — dekabr	“Past Darg‘om haqiqati” gazetasi bosh muharriri, tuman hokimligi axborot-xizmati
18.	To‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlarni o‘tkazishda, avvalambor, barcha darajadagi davlat organlari va muassasalarining rahbarlari shaxsan namuna bo‘lishlari zarurligi, kerak bo‘lsa, bu borada ularning shaxsiy mas’uliyati va javobgarligini belgilashga, bu bo‘yicha jamoatchilik fikrini inobatga olmaydigan fuqarolarni mahalla fuqarolar yig‘iniga taklif etib, ushbu masalani mahalla va mehnat jamoasida muhokama qilishga qaratilgan materiallar tayyorlash.	Tahliliy materiallar, reportajlar, intervyular, maqolalar tayyorlash.	2025-yil aprel — oktabr	“Past Darg‘om haqiqati” gazetasi bosh muharriri, tuman hokimligi axborot-xizmati, manfaatdor tashkilotlar
19.	Xalq orasida ommalashgan veb-saytlarda jamoat tashkilotlari, diniy ulamolar, aholi vakillarining to‘ylar, oilaviy tantanalar, ma’raka va marosimlardagi dabdababozliklar, ortiqcha isrofgarchilik va shuhratparastlikning oldini olishga qaratilgan fikr-mulohazalarini yoritib borish.	Ushbu mavzuda taniqli shaxslar, jamoat arboblari, ziyolilar bilan suhbatlar, intervyular uyushtirish.	2025-yil davomida	“Past Darg‘om haqiqati” gazetasi bosh muharriri, tuman hokimligi axborot-xizmati, manfaatdor tashkilotlar